

โครงสร้างและกลวิธีการใช้คำรึนหูที่สื่อความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีน

Structure & Strategies on Euphemisms of the Word “Die” in Thai and Chinese

นุชชฎา จัตรประเสริฐ¹ และพนิดา เชาวน์พานิชย์เจริญ²
Nuchada Chatprasert³ and Phanida Chaophanitcharoen⁴

(Received: 19 June 2020; Revised: 21 March 2021; Accepted: 7 April 2021)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิจัยเอกสารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งจากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคำรึนหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีน (A Comparative Study on Euphemisms which means “Die” in Thai and Chinese) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือเปรียบเทียบโครงสร้างคำและกลวิธีการใช้คำรึนหูที่สื่อความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีน โดยเก็บข้อมูลภาษาไทยจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 และเก็บข้อมูลภาษาจีนจากพจนานุกรมคำรึนหูภาษาจีน (《委婉语应用辞典》) ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างคำรึนหูที่สื่อความหมายว่า “ตาย” ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนมีโครงสร้างคำ 3 รูปแบบ ได้แก่ คำ วลีและสำนวน คำซ้อน ส่วนด้านกลวิธีการใช้คำรึนหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีนมีส่วนที่เหมือนกัน ได้แก่ 1) การใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง 2) การใช้คำอ้างอิงลักษณะ 3) การใช้คำกริยาเคลื่อนที่ 4) การใช้วลีเฉพาะเพื่อกระจายความหมายให้เบาบางลง ส่วนกลวิธีที่ไม่พบในภาษาไทย ได้แก่ การใช้คำที่มีความหมายยกย่องเชิดชูและการใช้คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

คำสำคัญ: คำรึนหู ตาย ภาษาไทย ภาษาจีน

Abstract

This article is a documentary research article which is a part of the research paper titled “A Comparative Study on Euphemisms which means ‘die’ in Thai and Chinese.” It aims to comparatively study euphemisms in Thai and Chinese indicating the meaning of “die”, data are from the Thai Dictionary of Royal Academy (2011) and the Shanghai Dictionary of Chinese (2011). The results show that euphemisms in Thai which mean “Die” are formed through single words, idiomatic expressions and

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

² ดร. สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

³ Lecturer, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

⁴ Dr., Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

complex words. In terms of word usage, there are four meaning strategies in the euphemisms of “Die” both. It consisted of (1) neutral meaning (2) referential meaning (3) action verb, and (4) words or phrases lightened the word meaning. However, the strategies which disappeared in Thai were honored word and verbs about neutral meaning.

Keywords: Euphemisms, Die, Thai language, Chinese language

บทนำ

หัวข้อสนทนาของผู้คนในสังคมมักจะเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ สภาพความเป็นอยู่ การถามทุกข์สุข การเจ็บไข้ได้ป่วยจนถึงเรื่องความตาย อย่างไรก็ตาม การเจ็บไข้ได้ป่วย และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความตายเป็นเหตุการณ์หรือหัวข้อสนทนาที่ไม่เป็นมงคล จึงเป็นเหตุให้ไม่สมควรกล่าวถึงหรือไม่พูดตรง ๆ ทั้ง ๆ ที่เป็นเหตุการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นกับทุกชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตามหลักศาสนาที่ว่า การเกิด แก่ เจ็บ และตายเป็นเรื่องธรรมชาติ (ลักขณา ดาวรัตนหงษ์, 2527, หน้า 10) ดังนั้นจึงเกิดคำร่ำนุหุที่มีความหมายว่า “ตาย” แทนการพูดถึงความตายแบบตรง ๆ เพื่อลดความหมายของคำเดิมให้เจือจางลง หรือเพื่อหลีกเลี่ยงคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกสะเทือนใจ เนื่องจากคำร่ำนุหุเป็นถ้อยคำที่สุภาพ มีความหมายเป็นมงคล และมีความหมายเดียวกันกับคำที่ถูกแทนที่ที่เป็นคำที่สังคมมองว่าไม่เหมาะสมหรือมีความหมายไม่ดี เป็นคำหยาบคายหรือคำที่สังคมไม่ยอมรับ (ปราณี กุลละวณิชย์, 2527, หน้า 36) คำร่ำนุหุเกิดจากคำนิยม ความเชื่อ และความศรัทธาของคนในสังคมที่เชื่อว่าคำบางคำพูดแล้วไม่ดี เป็นลางร้ายหรือการที่เคารพศรัทธาต่อสิ่งที่มีอำนาจจนไม่สามารถที่จะเอ่ยถึงได้ คำนิยมของสังคมมีผลต่อภาษา เมื่อไม่สามารถพูดคำนั้นได้จึงเป็นเหตุให้ต้องใช้คำร่ำนุหุแทน (รัชดา ธิยะใจ, 2536, หน้า 12)

การสื่อสารโดยทั่วไป ทั้งการสนทนาในชีวิตประจำวันและสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ทั้งในภาษาไทย และภาษาจีนต่างมีการใช้คำร่ำนุหุที่มีความหมายว่า “ตาย” เช่น เสียชีวิต พลีชีพ สละชีพ ไปสวรรค์ จากไป กลับบ้านเกิด ไปที่ขอบ เป็นต้น การศึกษาเปรียบเทียบคำร่ำนุหุที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีนในเชิงภาษาศาสตร์นอกจากสามารถทำให้ผู้ใช้คำร่ำนุหุที่มีความหมายว่า “ตาย” เข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องแล้ว การศึกษาโครงสร้างคำร่ำนุหุและกลวิธีการสร้างคำร่ำนุหุที่มีความหมายว่า “ตาย” ยังอาจสามารถสะท้อนคำนิยม ความคิด ความเชื่อ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยและชาวจีนได้ด้วย ประเด็นเหล่านี้ทำให้เข้าใจทัศนคติ ความคิดของคู่สนทนาและยังสามารถเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างกันมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างคำและกลวิธีการใช้คำร่ำนุหุที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทย และภาษาจีน

นิยามคำศัพท์

คำรึ้นหู คือ คำหรือถ้อยคำที่นำมาใช้แทนที่คำต้องห้ามในภาษา เพื่อลดความรุนแรงของคำเดิมหรือเพื่อให้เกิดความสุภาพ ราบรื่นชวนฟัง ไม่ระคายหู (แก้วใจ จันทร์เจริญ, 2533, หน้า 9)

วิธีการศึกษา

การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างคำและกลวิธีวิธีการใช้คำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีนเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร ผู้ศึกษาเริ่มจากการสำรวจเอกสารและแนวคิด หลังจากนั้นได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาจีน เพื่อรวบรวมคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนที่ปรากฏในพจนานุกรมคำรึ้นหูภาษาจีน (《委婉语应用辞典》) นำมาวิเคราะห์โครงสร้างและกลวิธีวิธีการใช้คำรึ้นหู แล้วจึงสรุปและอภิปรายผลการศึกษาในด้านโครงสร้างคำและกลวิธีวิธีการใช้คำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีนกลางในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

จากการศึกษาโครงสร้างและกลวิธีวิธีการใช้คำ พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนและภาษาไทย

จากการศึกษาพบว่าคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนและภาษาไทยมีวิธีการสร้างคำเป็นไปในลักษณะเดียวกันคือ

1.1 โครงสร้างที่เน้นหน่วยคำ

1.1.1 คำที่มีโครงสร้างแบบ 1 หน่วยคำ

คำที่มีโครงสร้างเป็น 1 หน่วยคำ เป็นคำที่มีความหมายชัดเจนสมบูรณ์และใช้ได้โดยลำพัง ซึ่งแบ่งเป็นคำเดี่ยวหนึ่งพยางค์และคำเดี่ยวหลายพยางค์ ในภาษาจีน คือ 单纯词 (คำเดี่ยว) ในภาษาไทย คือ คำมูล คำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ภาษาจีนที่ปรากฏในพจนานุกรมคำรึ้นหูภาษาจีน (《委婉语应用辞典》) ได้แก่ 崩、薨、殒、歿、卒、殉、殁 ส่วนคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ภาษาไทยที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้แก่ จอด ม้วย สิ้น เสรีจ เสีย มลาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคำที่มีโครงสร้างแบบ 1 หน่วยคำในภาษาจีนและภาษาไทย

ประเภท	คำที่มีโครงสร้างแบบ 1 หน่วยคำ/คำ	
	ภาษาจีน	ภาษาไทย
คำเดี่ยว 1 พยางค์	薨、殒、歿、卒、殉、殁	จอด ม้วย สิ้น เสรีจ เสีย
คำเดี่ยว 2 พยางค์		มลาย

จากตารางที่ 1 พบว่าคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนปรากฏเพียงคำที่มีโครงสร้างคำเดี่ยว 1 พยางค์ ในขณะที่คำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยปรากฏคำที่มีโครงสร้างคำเดี่ยว 1 พยางค์และคำเดี่ยว 2 พยางค์

1.1.2 คำที่มีโครงสร้างแบบคำประสม 2 หน่วยคำ

ในภาษาจีนคำที่มีโครงสร้างเป็นหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประสมกันเกิดเป็นคำใหม่เรียกว่า 合成词 (คำประสม) การสร้างคำประสมด้วยวิธีการเรียงคำในภาษาจีนซึ่งมีวิธีการเรียงคำ 5 วิธี คือ 联合式 (แบบคู่ขนาน) 偏正式 (แบบขยายและถูกขยาย) 动宾式 (แบบกริยาและกรรม) 主谓式 (แบบประธานและกริยา) 补充式 (แบบกริยาและส่วนเสริม) (Huang & Liao, 2002, หน้า 258) จากพจนานุกรมคำรึ้นหูภาษาจีน (《委婉语应用辞典》) ปรากฏคำรึ้นหูความหมายว่า “ตาย” ประเภท 合成词 ที่มีการสร้างคำด้วยวิธีการเรียงคำ ดังนี้

แบบ 联合式 (แบบคู่ขนาน) ได้แก่ 凋谢、凋逝、凋落、凋零、谢落、脱落、沦谢、消沉、弃捐、夭折、夭逝、解脱、殒没、烂衰、萎没、萎歿、诀别

แบบ 偏正式 (แบบขยายและถูกขยาย) ได้แก่ 长谢、长逝、长辞、长眠、长往、永辞、永诀、永蛰、溘逝、溘谢、鼃逝、鼃弃、暴卒、安息、早夭、百岁、大归

แบบ 动宾式 (แบบกริยาและกรรม) ได้แก่ 过世、下世、去世、归天、归道山、归西、升天、游仙、游岱、归寂、归真、谢世、故世、逝世、辞世、辞堂、殉职、殉节、捐躯、盖棺、撒手、瞑目、化鹤、委化、宾天

แบบ 主谓式 (แบบประธานและกริยา) ได้แก่ 星陨、身故、仙逝、仙游、仙去、寿终、自裁、自绝、自戕、自尽

แบบ 补充式 (แบบกริยาและส่วนเสริม) ได้แก่ 病故

สำหรับคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยประเภทคำประสมที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พบว่าเป็นโครงสร้างคำแบบกริยาและกรรม โดยหน่วยคำตำแหน่งหน้าเป็นคำกริยา หน่วยคำตำแหน่งหลังเป็นกรรม พบว่ามีทั้งคำประสมสองพยางค์ และคำประสมมากกว่าสองพยางค์ ได้แก่ ดับชีพ ล่วงลับ ลาโลก สิ้นกรรม สิ้นใจ สิ้นชีพ สิ้นชื่อ สิ้นบุญ สิ้นลม สิ้นเวร หมดกรรม หมดบุญ หมดลม หมดเวร หมดอายุ วายชนม์ วายชีวิต วายปราณ เสียชีวิต สิ้นชีวิต สิ้นสังขาร สิ้นลมปราณ สิ้นอายุขัย วายสังขาร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคำที่มีโครงสร้างหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยคำในภาษาจีนและภาษาไทย

ภาษาจีน		ภาษาไทย	
วิธีการเรียงคำ	ตัวอย่าง	วิธีการเรียงคำ	ตัวอย่าง
联合式	凋谢		
偏正式	安息		

ภาษาจีน		ภาษาไทย	
วิธีการเรียงคำ	ตัวอย่าง	วิธีการเรียงคำ	ตัวอย่าง
动宾式	去世	แบบกริยาและกรรม	ลาโลก ลี้ชีพ หมดกรรม
主谓式	星陨		
补充式	病故		

จากตารางที่ 2 พบว่าคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนที่มีโครงสร้างคำตั้งแต่ 2 คำ ทั้งหมด 5 ประเภท ในขณะที่คำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยปรากฏคำที่มีโครงสร้างหน่วยคำ ตั้งแต่ 2 หน่วยคำเพียงประเภทเดียว ได้แก่ ประเภทโครงสร้างแบบกริยาและกรรม

1.2 โครงสร้างประเภทวลีและสำนวน

วลี คือ กลุ่มคำที่ประกอบขึ้นจากคำต่างๆ ตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ในภาษาจีนจัดให้สำนวน สุภาษิต คำพังเพยเป็นหนึ่งในประเภทของวลี โดยแบ่งประเภทของวลีตามโครงสร้างและส่วนประกอบของวลี จากการศึกษาจากพจนานุกรมคำรึ้นหูภาษาจีน (《委婉语应用辞典》) ปรากฏคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ประเภทวลีและสำนวน ดังนี้

แบบ 动宾短语 (วลีแบบกริยาและกรรม) ได้แก่ 购买单程票、推出生命舞台、回到永久之家、跑完自己的赛程、偿还大自然的债务

แบบ 偏正短语 (วลีแบบคู่ขนาน) ได้แก่ 从众生之路、驶入目暮之处、最后的休息、最后的谢幕、最后一次应召、伟大的未知地、平静地安息、进入寂静状态、与天使同在

แบบ 动补短语 (วลีแบบกริยาและส่วนเสริม) ได้แก่ 卧于雏菊之下、安睡在上帝的怀抱

แบบโครงสร้างที่เป็น 2 หน่วยคำขึ้นไป ได้แก่ 兰摧玉折、香消玉沉、慧损兰摧、玉殒香消、与世长辞、告别人世、熄灭蜡烛、命赴黄泉、归之尘土、了结尘缘、荣升天国、见老祖宗

สำหรับภาษาไทยจากการศึกษาจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พบคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” คือ กลุ่มคำประเภทสำนวน ได้แก่ กลับบ้านเก่า ไปค้าถ่าน แผ่นดินกลบหน้า ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบคำที่มีโครงสร้างประเภทวลีและสำนวนในภาษาจีนและภาษาไทย

ภาษาจีน		ภาษาไทย	
ประเภท	ตัวอย่าง	ประเภท	ตัวอย่าง
动宾短语	购买+单程票		
偏正短语	最后的+休息		

ภาษาจีน		ภาษาไทย	
ประเภท	ตัวอย่าง	ประเภท	ตัวอย่าง
动补短语	安睡+在上帝的怀抱		
โครงสร้างที่เป็น 2 หน่วยคำขึ้นไป	玉殒香消	สำนวน	กลับบ้านเก่า ไปค้าถ่าน แผ่นดินกลบหน้า

จากตารางที่ 3 พบว่าคำรื้อนุที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนปรากฏคำที่มีโครงสร้างประเภทวลีและสำนวนทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ แบบ 动宾短语 (วลีแบบกริยาและกรรม) แบบ 偏正短语 (วลีแบบคู่ขนาน) แบบ 介词短语 (บุพบทวลี) และแบบโครงสร้างที่เป็น 2 หน่วยคำขึ้นไป ในขณะที่คำรื้อนุที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยปรากฏคำที่มีโครงสร้างประเภทวลีและสำนวนเพียงประเภทเดียว ได้แก่ ประเภทสำนวน

1.3 โครงสร้างแบบคำซ้อน

ในพจนานุกรมคำรื้อนุภาษาจีน (《委婉语应用辞典》) พบคำรื้อนุความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนประเภทโครงสร้างแบบเน้นหน่วยคำ แบบ 联合式 บางคำมีโครงสร้างแบบคำซ้อนด้วย ได้แก่ 凋谢、凋逝、凋落、凋零、谢落、脱落

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พบคำรื้อนุความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยเป็นประเภทคำซ้อน 2 คู่ มีลักษณะของคำซ้อนเพื่อเสียง ได้แก่ สั้นกรรมสั้นเวร สั้นเวรสั้นกรรม หมดกรรมหมดเวร หมดเวรหมดกรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบคำที่มีโครงสร้างแบบคำซ้อนในภาษาจีนและภาษาไทย

ประเภท	ภาษาจีน	ภาษาไทย
คำที่มีหน่วยคำ 2 หน่วยคำ	凋落 (เหี่ยวเฉา โรยรา ร่วงโรย)	
คำที่มีหน่วยคำมากกว่า 2 หน่วยคำ		สั้นกรรมสั้นเวร หมดเวรหมดกรรม

จากตารางที่ 4 พบว่าคำรื้อนุที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนปรากฏคำที่มีโครงสร้างคำแบบคำซ้อน 1 ประเภท ได้แก่ คำซ้อนที่มี 2 หน่วยคำ ในขณะที่คำรื้อนุที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยปรากฏโครงสร้างคำซ้อนแบบมากกว่า 2 หน่วยคำ ไม่ปรากฏคำที่มีโครงสร้างคำซ้อนที่มี 2 หน่วยคำ

2. กลวิธีการใช้คำ

จากการศึกษาคำรื้อนุความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนที่ปรากฏในพจนานุกรมคำรื้อนุภาษาจีน (《委婉语应用辞典》) และคำรื้อนุความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยปรากฏในพจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 สามารถวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำแทนที่คำว่า “ตาย” ในภาษาจีนได้เป็น 6 ประเภท และกลวิธีการใช้คำแทนคำว่า “ตาย” ในภาษาไทยได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1 กลวิธีการใช้คำแทนที่คำว่า “ตาย” ในภาษาจีน

2.1.1 การใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางหรือคำที่มีความหมายว่าเจ็บป่วยหรือร่างกายเปลี่ยนแปลงสภาพไปแทนการพูดคำว่า “ตาย” โดยตรง ได้แก่ 病故、身故、烂衰、委化、消沉、溘谢暴卒、溘逝、殒没、诀别、永辞、永诀、解脱、撒手、百岁、寿终、游仙、游岱

2.1.2 การใช้คำที่มีความหมายยกย่องเชิดชูในลักษณะการใช้คำที่สื่อความหมายว่าความตายนั้นเป็นไปโดยยินยอม เป็นความตายด้วยความเต็มใจหรือลักษณะการใช้คำสรรพนามที่ให้เกียรติ ได้แก่ 弃捐、捐躯、殉职、殉节、宾天

2.1.3 การใช้คำที่อ้างถึงลักษณะใดลักษณะหนึ่งของสิ่งนั้นหรือการกล่าวถึงความตายโดยการอ้างขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของพิธีกรรมหรือการกล่าวถึงความตายตามลักษณะนอนหลับ หลับตา ได้แก่ 盖棺、长眠、安息、瞑目

2.1.4 การใช้คำกริยาการเดินทาง การเคลื่อนที่ การเดินทางออกจากจุดตั้งต้น ไม่มุ่งจุดหมายปลายทางหรือเป็นจุดหมายปลายทางที่บ่งว่าเป็นสภาวะเดิมหรือสถานที่ที่คุ้นเคยหรือเกี่ยวข้องกับลัทธิความเชื่อ ได้แก่ 过世、下世、去世、故世、逝世、辞世、辞堂、大归、归天、归西、归寂、归真、归道山

2.1.5 การใช้คำกริยาแสดงอาการหรือสภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับความตายของมนุษย์หรือการใช้คำที่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแทนคำเดิมหรือการใช้คำที่หมายถึงการร่วงโรยของดอกไม้ ใบไม้หรือการใช้คำที่หมายถึงสภาวะนอนนิ่งไม่เคลื่อนไหวของสัตว์ ได้แก่ 星陨、谢落、脱落、凋谢、长谢、谢世、凋落、萎没、萎殁、永蛰

2.1.6 การใช้กลุ่มคำหรือวลีเฉพาะ เพื่อกระจายความหมายที่ไม่ดีนั้นออกไปทำให้ความรุนแรงของคำเดิมเจือจางหรือเบาบางลง ได้แก่ 委化、偿还大自然的债务、归道山、从众生之路、归山、归去、归寂、圆寂

2.2 กลวิธีการใช้คำแทนที่คำว่า “ตาย” ในภาษาไทย

2.2.1 การใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางเพื่อยกระดับความหมายของคำเดิมที่มีความหมายไม่ดีเป็นความหมายกลาง ได้แก่ ลื่น เสีย ดับชีพ ล่วงลับ ลาโลก ลึนใจ ลึนชีพ ลึนลม วายชนม์ วายชีวิต วายปรมาณ วายวาง เสียชีวิต ลึนชีวิต ลึนสังขาร ลึนอายุขัย ถึงแก่กรรม

2.2.2 การใช้คำที่อ้างถึงลักษณะใดลักษณะหนึ่งของสิ่งนั้นที่แสดงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งแทนการกล่าวคำต้องห้ามตรงตัวหรือเป็นการกล่าวถึงความตายในแง่ของลักษณะทางกายภาพ สภาพการหมดลมหายใจ ได้แก่ ลึนใจ ลึนลม หมดลม ลึนบุญ หมดบุญ ลึนเวร ลึนกรรม หมดกรรม หมดเวร

2.2.3 การใช้คำที่หมายถึงการเดินทางไปภพภูมิที่ดีหรือถือว่าไปเกิดแล้วมีความสุขความสบายได้แก่ **สู่สุคติ**

2.2.4 การใช้กลุ่มคำหรือวลีเฉพาะเพื่อกระจายความหมายที่ไม่ดีนั้นออกไป ทำให้ความรุนแรงของคำเดิมเจือจางลงหรือเบาบางลง ได้แก่ กลับบ้านเก่า (การกลับไปสู่ที่เดิมก่อนการมีชีวิต) ไปคำถ่าน (มีที่มาจากกรณีศพจนเป็นถ่าน) แผ่นดินกลบหน้า (มีที่มาจากกรณีฝังศพ) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบกลวิธีการใช้คำในภาษาจีนและภาษาไทย

ประเภทกลวิธี	ภาษาจีน	ภาษาไทย
การใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางหรือคำที่มีความหมายดีหรือแสดงความหมายอายุยืนยาว	病故、身故	สิ้นอายุขัย ถึงแก่กรรม
การใช้คำที่มีความหมายยกย่องเชิดชูในลักษณะการใช้คำที่สื่อความหมายว่าความตายนั้นเป็นไปโดยยินยอม เป็นความตายด้วยความเต็มใจหรือลักษณะการใช้คำสรรพนามที่ให้เกียรติ	弃捐、捐躯	
การใช้คำที่อ้างถึงลักษณะใดลักษณะหนึ่งของสิ่งนั้นหรือการกล่าวถึงความตายโดยการอ้างชั้นตอนใดชั้นตอนหนึ่งของพิธีกรรมหรือการกล่าวถึงความตายตามลักษณะนอนหลับ หลับตา	盖棺、长眠	หมดลม สิ้นบุญ
การใช้คำรียาการเดินทาง การเคลื่อนที่ การเดินทางออกจากจุดตั้งต้น ไม่บ่งจุดหมายปลายทางหรือเป็นจุดหมายปลายทางที่บ่งว่าเป็นสภาวะเดิมหรือสถานที่ที่คุ้นเคยหรือเกี่ยวข้องกับลัทธิความเชื่อ	过世、归道山	สู่สุคติ
การใช้คำรียาแสดงอาการหรือสภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับความตายของมนุษย์หรือการใช้คำที่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแทนคำเดิมหรือการใช้คำที่หมายถึงการร่วงโรยของดอกไม้ ใบไม้หรือการใช้คำที่หมายถึงสภาวะนอนนิ่งไม่เคลื่อนไหวของสัตว์	星陨、永蛰	
การใช้กลุ่มคำหรือวลีเฉพาะ เพื่อกระจายความหมายที่ไม่ดีนั้นออกไป ทำให้ความรุนแรงของคำเดิมเจือจางหรือเบาบางลง	偿还大自然的债务、委化	กลับบ้านเก่า ไปคำถ่าน

จากตารางที่ 5 พบว่ากลวิธีการสร้างคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนและภาษาไทยมีทั้งกลวิธีที่เหมือนกันและแตกต่างกัน กลวิธีการใช้คำที่พบเหมือนกันมี 4 ประเภท ได้แก่ 1) การใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางหรือคำที่มีความหมายว่าเจ็บป่วยหรือร่างกายเปลี่ยนแปลงสภาพไปแทนการพูดคำว่า “ตาย” โดยตรง 2) การใช้คำที่อ้างถึงลักษณะใดลักษณะหนึ่งของสิ่งนั้นหรือการกล่าวถึงความตายโดยการอ้างชั้นตอนใดชั้นตอนหนึ่งของพิธีกรรมหรือการกล่าวถึงความตายตามลักษณะนอนหลับ หลับตา 3) การใช้คำกริยาการเดินทาง การเคลื่อนที่ การเดินทางออกจากจุดตั้งต้น ไม่มุ่งจุดหมายปลายทางหรือเป็นจุดหมายปลายทางที่บ่งว่าเป็นสภาวะเดิมหรือสถานที่ที่คุ้นเคยหรือเกี่ยวข้องกับลัทธิความเชื่อ 4) การใช้กลุ่มคำหรือวลีเฉพาะ เพื่อกระจายความหมายที่ไม่ดีนั้นออกไปทำให้ความรุนแรงของคำเดิมเจือจางหรือเบาบางลง ส่วนกลวิธีการใช้คำที่แตกต่างกันเป็นกลวิธีการใช้คำที่ปรากฏในภาษาจีนแต่ไม่ปรากฏในภาษาไทย ได้แก่ 1) การใช้คำที่มีความหมายยกย่องเชิดชูในลักษณะการใช้คำที่สื่อความหมายว่าความตายนั้นเป็นไปโดยยินยอม เป็นความตายด้วยความเต็มใจหรือลักษณะการใช้คำสรรพนามที่ให้เกียรติ 2) การใช้คำกริยาแสดงอาการหรือสภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับความตายของมนุษย์หรือการใช้คำที่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแทนคำเดิมหรือการใช้คำที่หมายถึงการร่วงโรยของดอกไม้ ใบไม้หรือการใช้คำที่หมายถึงสภาวะนอนนิ่งไม่เคลื่อนไหวของสัตว์

บทสรุป

โครงสร้างคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนและภาษาไทยมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน กล่าวคือ ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยมีโครงสร้างคำแบบเน้นหน่วยคำทั้งแบบ 1 คำหรือ 1 หน่วยคำ โครงสร้างแบบคำประสม 2 หน่วยคำ โครงสร้างประเภทวลีและสำนวน และโครงสร้างแบบคำซ้อน แต่ในประเภทโครงสร้างคำแบบ 1 หน่วยคำไม่พบคำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ที่เป็นคำเดียว 2 พยางค์ในภาษาจีน ในขณะที่โครงสร้างคำแบบตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปในภาษาไทยพบเพียงการสร้างคำแบบการเรียงคำแบบกริยาและกรรมเท่านั้น ส่วนในโครงสร้างคำประเภทวลีและสำนวนในภาษาไทยพบเพียงการสร้างคำแบบวลีที่มีโครงสร้างคำมากกว่า 2 หน่วยคำขึ้นไปเท่านั้น นอกจากนี้ในการสร้างคำแบบคำซ้อนในภาษาจีนพบเพียงคำที่มีหน่วยคำ 2 หน่วยคำ ในภาษาไทยพบเพียงคำที่มีมากกว่า 2 หน่วยคำ

ในด้านกลวิธีการใช้คำรึ้นหูที่มีความหมายว่า “ตาย” ในภาษาไทยและภาษาจีนมีส่วนที่พบเหมือนกัน ได้แก่ 1) การใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางหรือคำที่มีความหมายว่าเจ็บป่วยหรือร่างกายเปลี่ยนแปลงสภาพไป 2) การใช้คำอ้างอิงลักษณะใดลักษณะหนึ่งของสิ่งนั้น 3) การใช้คำกริยาเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง 4) การใช้กลุ่มคำหรือวลีเฉพาะเพื่อกระจายความหมายที่รุนแรงให้เบาบางลง ส่วนกลวิธีการใช้คำรึ้นหูที่ไม่พบในภาษาไทย ได้แก่ การใช้คำรึ้นหูที่มีความหมายยกย่องเชิดชู และการใช้คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติมาใช้แทนการตายของมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนการใช้คำจีนที่สื่อความหมายในคำอื่น ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาจีน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียนภาษาไทยและภาษาจีนมากยิ่งขึ้น

1.2 เป็นแนวทางสำหรับคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยและภาษาจีน มุ่งเน้นการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้คำจีนที่สื่อความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนและภาษาไทย ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับรายวิชาการอ่าน การเขียน และวัฒนธรรมได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความเหมือนหรือความแตกต่างของคำจีนที่สื่อความหมายว่า “ตาย” ในภาษาจีนที่ปรากฏในแต่ละยุคสมัย เนื่องจากการใช้ภาษาจีนในแต่ละยุคสมัยนั้นมีความแตกต่างกันอยู่มาก

บรรณานุกรม

แก้วใจ จันทร์เจริญ. (2532). *คำจีนในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปราณี กุลละวณิชย์. (2527). ว่าด้วยคำว่า “ตาย”. ใน สุดาพร ลักษณะนิยานวิน (บ.ก.), *ศาสตร์แห่งภาษา (ฉบับที่ 4)* (น. 36-41). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชดา ธิยะใจ. (2536). *คำจีนในภาษาไทย: การวิเคราะห์คำนิยม* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์. (2527). การเปลี่ยนแปลงความหมายในภาษาไทย. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 4(1), 1-23.

Huang, B. R., & Liao, X. D. (2002). *Modern Chinese*. Beijing: Higher Education Press.

Wang, Y. J. (2011). *Weiwan Yu Yingyong Cidian*. Shanghai: Shanghai Cishu Chuban She.